

Služba za reviziju finansijskog poslovanja

Na osnovu člana 14. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00), člana 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2007. GODINU HRVATSKE SELJAČKE STRANKE BiH

Broj: 03-07-6-3403-1/08
Sarajevo, 23. aprila 2009. godine

SADRŽAJ:

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS REVIZIJE	5
Predmet revizije	5
Cilj revizije	5
Obim revizije	5
4. PRETHODNE REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1. NALAZI	5
5.2. PREPORUKE	8

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine izvršila je reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske seljačke stranke BiH za 2007. godinu.

Rukovodstvo stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje u skladu sa zakonima i propisima i uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo obavili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garancije da je stranka postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Utvdili smo da Hrvatska seljačka stranka BiH u izvještajnom periodu nije postupila u skladu sa odredbama člana 3. stav (1), člana 4. stav (2), člana 8. stav (1) i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaj ukazuje da je Hrvatska seljačka stranka BiH u 2007. godini postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansijskog poslovanja u Centralnoj izbornoj komisiji BiH je izvršila reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske seljačke stranke BiH za 2007. godinu.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 14. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 22/00), članom 24. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 61/06) i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka («Službeni glasnik BiH» broj 103/08).

Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatska seljačka stranka BiH je iskazala ukupne prihode u iznosu od 215.188,60 KM¹, čija struktura je data u sljedećoj tabeli:

Red.br.	Vrsta prihoda	Iznos u KM	Učešće u uk.prih. %
1	Članarina	3.085,00	1,43%
2	Prilozi fizičkih lica	1.750,00	0,81%
3	Prilozi pravnih lica	15.700,00	7,30%
4	Prihodi od imovine	124,06	0,06%
5	Prihodi od pr.lica	14.800,00	6,88%
6	Prihodi od poklona	39.250,00	18,24%
7	Prihodi iz budžeta	140.479,54	65,28%
	Ostali prihodi		0,00%
	Ukupni prihodi:	215.188,60	100,00%

U godišnjem finansijskom izvještaju HSS BiH je iskazala ukupne rashode u iznosu od 162.340,88 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke: Hrvatska seljačka stranka BiH.² Skraćeni naziv stranke je HSS BiH.

Hrvatska seljačka stranka Bosne i Hercegovine je dana 10.05.1993. godine upisana u registar Političkih organizacija pod brojem R-I-2/93.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, ulica Titova br. 9-a.

Lice ovlašteno za zastupanje HSS BiH u 2007. godini je Marko Tadić, predsjednik.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja Hrvatske seljačke stranke BiH za 2007. godinu je Muradeta Hamzić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu, organizacionu strukturu Hrvatske seljačke stranke BiH čine:

- HSS BiH Sarajevo,
- 4 opštinska odbora, i
- HSS BiH - Fond Stjepan Radić.

¹ Podaci iz ispravljenog obrasca 3 godišnjeg finansijskog izvještaja, koji je dostavljen dana 16.04.2009. godine.

² Dana 05.03.2008. godine u Registar političkih organizacija kod Općinskog suda u Sarajevu pod brojem: 065-0-Reg-07-003919 je upisano udruživanje političkih stranaka Hrvatske seljačke stranke BiH i Nove Hrvatske inicijative, u novu političku stranku HSS BiH-NHI. Rješenjem istog Suda broj: 06-0-Reg-08-001502 od 16.05.2008. godine, promijenjen je naziv stranke u HSS-NHI.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj Hrvatske seljačke stranke BiH za 2007. godinu i to sljedećih organizacionih dijelova:

- Glavni odbor HSS BiH Sarajevo,
- HSS BiH Posavski kanton, i
- HSS BiH - Fond Stjepan Radić.

Cilj revizije je da revizoru omogući da izrazi mišljenje o tome da li je Hrvatska seljačka stranka BiH u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Obim revizije finansijskih izvještaja HSS BiH obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanje usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica i prihode iz budžeta.

4. PRETHODNE REVIZIJE

Izvršen je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske seljačke stranke BiH za 2005. godinu i izdat izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora da je stranka postupala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka. Služba za reviziju je, takođe, izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja za 2006. godinu i izdala izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama da stranka treba da postupa u skladu sa odredbama člana 5. stav (1) i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Izvještaj o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2006. godinu je stranci dostavljen nakon što je politička stranka Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijela godišnji finansijski izvještaj za 2007. godinu.

Nerealizovane preporuke

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2007. godinu, utvrđeno je da politička stranka nije ispoštovala preporuke koje su date u navedenim izvještajima. Obrasci godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu nisu popunjeni u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

- a) **Na osnovu obavljene revizije utvrđeno je da je stranka postupala suprotno odredbama člana 3. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka³.**

Prema odredbama člana 3. stav (1) tačka e) Zakona o finansiranju političkih stranaka politička stranka sredstva za svoj rad može obezbijediti iz dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke, i to preduzeća čija je djelatnost vezana za kulturu ili izdavačku djelatnost.

³ U skladu sa odredbom člana 3. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, politička stranka za svoje finansiranje može da obezbijedi sredstva iz sljedećih izvora: a) članarina; b) priloga pravnih i fizičkih lica; c) prihoda od imovine u vlasništvu stranke; d) budžeta BiH za finansiranje parlamentarnih grupa u skladu sa članom 10. ovog zakona, kao i iz entitetskih budžeta i svih njihovih nižih organizacionih jedinica u skladu sa entitetskim zakonima; e) dobiti od prihoda preduzeća u vlasništvu političke stranke.

Na osnovu izdatih računa za slike i uplata koje su izvršene, utvrđeno je da je Hrvatska seljačka stranka BiH u izvještajnom periodu ostvarila prihode od prodaje slika u iznosu od 13.000,00 KM. Uvidom u obrazac 3-d (dobit od prihoda od preduzeća)⁴ utvrđeno je da je stranka iskazala ukupne prihode u iznosu od 14.800,00 KM. Kako Hrvatska seljačka stranka BiH nije osnovala preduzeće, navedene prihode nije ni trebala iskazati na obrascu 3-d (dobit od prihoda od preduzeća). Stranka je dana 25.02.2006. godine donijela Odluku o osnivanju Fonda „Stjepan Radić“ za stipendiranje osobito nadarenih studenata iz Bosne i Hercegovine. Navedeni fond nije osnovan kao preduzeće u vlasništvu stranke, nego kao organizacioni dio Hrvatske seljačke stranke BiH, a što je stranka i navela u obrascu 1-1 (organizaciona struktura) godišnjeg finansijskog izvještaja. U okviru aktivnosti Fonda „Stjepan Radić“, kao organizacionog dijela stranke, odlukom Predsjedništva HSS BiH sa sjednice od 07.07.2007. godine organizovana je u periodu od 24.07. – 30.07. 2007. godine slikarska kolonija „Kreševo 2007.“ U okviru navedenih aktivnosti Hrvatska seljačka stranka BiH – Fond „Stjepan Radić“ je uputila poziv privrednim društvima, finansijskim institucijama, udruženjima, ostalim fizičkim i pravnim licima i međunarodnim institucijama za podršku u organizovanju slikarske kolonije „Kreševo 2007.“, a radi prikupljanja sredstava za stipendiranje studenata. U pomenutom pozivu je navedeno da pozvani subjekti mogu pružiti podršku putem „generalnog sponzorstva, sponzorstva, donatorstva u novcu i materijalu, stavljanju na raspolaganje prometnih sredstava ili opreme i obavljanjem različitih usluga.“ Takođe je u pozivu navedeno da je minimalan iznos za generalno sponzorstvo 5.000,00 KM, a za sponzorstvo 400,00 KM, uz obavezno sklapanje ugovora u pisanoj formi. Navedenim ugovorom je definisano da se Hrvatska seljačka stranka BiH – Fond „Stjepan Radić“, kao organizator kolonije, obavezuje da će svakom sponzoru isporučiti jedno umjetničko djelo. Isto tako, ni u pozivu za sponzorstvo, kao ni u ugovoru o sponzorstvu se ne navodi da je Fond „Stjepan Radić“, kao pozivalac za sponzorstvo, i kao ugovorna strana, ustvari organizacioni dio Hrvatske seljačke stranke BiH, čime je bilo moguće i dovesti u zabludu eventualne sponzore ili donatore. Takođe, uvidom u dokumentaciju nije utvrđeno da su na osnovu prihoda od slikarske kolonije isplaćivane stipendije osobito nadarenim studentima.

Imajući u vidu da je stranka osnovala Fond za stipendiranje nadarenih studenata „Stjepan Radić“, kao organizacioni dio Hrvatske seljačke stranke BiH, te da je organizovala slikarsku koloniju „Kreševo 2007.“ i po osnovu prodaje slika ostvarila prihode, mišljenja smo da stranka nije postupila u skladu sa članom 3. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno da je sredstva za svoj rad prikupila suprotno odredbama ovog Zakona.

b) Na osnovu obavljene revizije utvrđeno je da je stranka postupila suprotno odredbama člana 4. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Hrvatska seljačka stranka BiH, odnosno njen organizacioni dio Fond Stjepan Radić je primio nenovčane donacije od pravnih lica u vidu roba i usluga u ukupnom iznosu od 3.315,00 KM. S obzirom da stranka u svojoj dokumentaciji nema račune za pružene usluge i primljenu robu, Hrvatska seljačka stranka BiH je prekršila odredbe člana 4. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Hrvatska seljačka stranka BiH je primila nenovčane donacije u vidu umjetničkih slika od više fizičkih lica u ukupnoj, procjenjenoj, vrijednosti od 37.250,00 KM.⁵ Stranka u svojoj dokumentaciji nema račune, čime je, takođe, prekršila odredbe člana 4. stav (2) ovog Zakona.

⁴ Podaci sa ispravljenog obrasca 3-d godišnjeg finansijskog izvještaja, koji je dostavljen dana 06.04.2009. godine.

c) Hrvatska seljačka stranka BiH je prekršila odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.⁶

- Hrvatska seljačka stranka BiH, odnosno HSS BiH-Fond Stjepan Radić je primio sredstva od sljedećih institucija:
 - Ministarstva finansija Zapadnohercegovačkog kantona u iznosu od 1.000,00 KM,
 - Federalnog ministarstva kulture i sporta iz Budžeta za 2007. godinu – Transfer za kulturu, u iznosu od 2.000,00 KM za realizaciju Slikarske kolonije „Kreševo 2007.“, i
 - Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine na osnovu Odluke Savjeta ministara Bosne i Hercegovine o raspodjeli sredstava na ime granta podrške za 2007. godinu, SM broj: 154/07 od 29.11.2007. godine, u iznosu od 5.000,00 KM. Sredstva su dodjeljena za projekat stipendiranja nadarenih studenata.

- HSS BiH-Fond Stjepan Radić je primio sredstva iz Budžeta Općine Kreševo u iznosu od 3.000,00 KM. Sredstva su uplaćena u svrhu organizacije Slikarske kolonije „Kreševo 2007.“, a na osnovu Ugovora o sponzorstvu i Odluke općinskog načelnika općine Kreševo o raspodjeli sredstava planiranih za kulturu u 2007. godini, broj: 02-14-23/07 od 24.07.2007. godine.

- Dana 07.09.2007. godine HSS BiH-Fond Stjepan Radić je na ime sponzorstva Slikarske kolonije „Kreševo 2007.“ primio sredstva iz Budžeta Brčko Distrikta u iznosu od 400,00 KM. Sredstva su uplaćena na osnovu Ugovora o sponzorstvu od 18.07.2007. godine.

- HSS BiH – Fond Stjepan Radić je primio i sredstva od Zavoda za zbrinjavanje, Bakovići, Fojnica u iznosu od 400,00 KM.

S obzirom da se prihodom iz budžeta smatra samo prihod definisan članom 3. stav (1) tačka d) i članom 10. Zakona o finansiranju političkih stranaka, a da je stranka tj. njen organizacioni dio primio sredstva za organizaciju slikarske kolonije, Hrvatska seljačka stranka BiH je primajući ova sredstva postupila suprotno odredbi člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Služba za reviziju nije utvrdila da su sredstva prikupljena na ovaj način utrošena na stipendiranje osobito nadarenih studenata⁷.

- Na osnovu Izjave broj: 241-2/08 od 01.01.2009. godine koju je dala stranka, utvrđeno je da HSS BiH u Ilijašu koristila poslovne prostorije Općine Ilijaš bez plaćanja zakupnine, kao parlamentarna stranka u Općinskom vijeću Ilijaš za rad vijećničkih klubova. Korištenjem bez naknade prostorije opštinskih organa uprave stranka je postupila suprotno odredbi člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

⁶ Državni, entitetski i kantonalni organi, organi opštinskih i mjesnih zajednica, javne institucije, javna preduzeća, humanitarne organizacije, preduzeća koja su po svojoj djelatnosti isključivo neprofitna, vjerske zajednice, kao i privredna udruženja u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25% ne mogu da finansiraju političke stranke.

⁷ U Programu za pripremu i sprovedbu projekta „Slikarska kolonija“ od 01.06.2007. godine, koji je CIK BiH dostavljen dopisom broj: 241-1/08 od 16.12.2008. godine, je navedeno da je osnovni razlog pokretanja Projekta politička korist koja se ostvaruje propagandnim aktivnostima u vrijeme, tokom i nakon održavanja kolonije kroz povećanje ugleda pojedinih članova organizacionih dijelova i stranke u cjelini. U tački 5. ovog Programa je navedeno da bi idealan organizator Projekta bio Fond za stipendiranje studenata „Dr. Stjepan Radić“.

d) Stranka je prekršila odredbe člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka.⁸

Hrvatska seljačka stranka BiH nije godišnji finansijski izvještaj za 2007. godinu popunila u skladu sa odredbama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Stranka nije na obrascu režijsko-administrativnih i ostalih troškova i obrascu ukupnih rashoda iskazala troškove u iznosu od 3.315,00 KM, a koji se odnose na račune koje stranka nije imala obavezu da plati. Kako je već navedeno, HSS BiH-Fond Stjepan Radić je primio nenovčane donacije od pravnih lica u vidu roba i usluga u ukupnom iznosu od 3.315,00 KM. Neiskazujući ove troškove na pomenutim obrascima, HSS BiH je postupila suprotno odredbama člana 21. i 20. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Hrvatskoj seljačkoj stranci BiH da se pridržava odredbi Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da postupa u skladu sa odredbama člana 3. stav (1), člana 4. stav (2), člana 8. stav (1) i člana 11. stav (3) Zakona o finansiranju političkih stranaka i to:*
 - *da sredstva za svoj rad prikuplja u skladu sa odredbama Zakona,*
 - *da obezbijedi račune za primljene robe i pružene usluge,*
 - *da prima priloge koji nisu zabranjeni, i*
 - *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.*
- *da ustroji upravljanje gotovinom putem blagajne i uvede obavezu vođenja blagajničkih izvještaja na dnevnom nivou uz obavezne priloge (nalog uplate i nalog isplate; dokumenta na osnovu kojih se vrše isplate putem blagajne). Poslovanje blagajne treba urediti tako da se razgraniče dužnosti odobravanja isplate, evidentiranja i isplate gotovine uz prethodno definisanje visine blagajničkog maksimuma⁹, i*
- *da definiše postupke i procedure internih kontrola vezanih za proces trošenja finansijskih sredstava stranke¹⁰.*

Imajući u vidu korake koje je Hrvatska seljačka stranka BiH preduzela na otklanjanju nedostataka utvrđenih u Preliminarnom izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu, a s ciljem postupanja u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka, preporučujemo stranci da i dalje nastavi na provođenju aktivnosti i to:

- *da izvrši popis novčanih sredstava i uskladi stanje u poslovnim knjigama sa stvarnim stanjem, kao preduslov za pravilno finansijsko izvještavanje, i*
- *da utvrdi i knjigovodstveno evidentira stvarno stanje svojih obaveza.¹¹*

⁸ U skladu sa članom 11. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka političke stranke su obavezne voditi evidenciju o svojim prihodima i rashodima.

U skladu sa članom 11. stav (3) politička stranka je obavezna da Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnosi finansijske izvještaje na obrascima koje je odobrila Centralna izborna komisija BiH, a čiji su sadržaj i forma propisani Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

⁹ Blagajnički izvještaji su sačinjavani na mjesečnom nivou.

¹⁰ Uvidom u dokumentaciju odbora čiji su izvještaji bili predmet revizije utvrđeno je da su isplate iz blagajne vršene bez adekvatnih računa, računa koji nisu od ovjerene od strane ovlaštene osobe prije evidentiranja u poslovne knjige.

KOMENTAR

HSS-NHI se dana 06.04.2009. godine očitovala na Preliminarni izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu. Stranka je, takođe, dostavila i dopune očitovanja i ispravke obrazaca finansijskog izvještaja za 2007. godinu. Politička stranka je postupila u skladu sa odredbama člana 6. Zakona o finansiranju političkih stranaka i prijavila i u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala nenovčane priloge pravnih lica u iznosu od 3.315,00 KM. Međutim, HSS BiH nije na obrascu troškova iskazala i troškove roba i usluga nastale po osnovu računa koje nije imala obavezu da plati u istom iznosu, što je u formi nalaza ugrađeno u Izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja. Hrvatska seljačka stranka BiH je većim dijelom ispravila obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja za 2007. godinu i izvršila korektivna knjiženja u svojim poslovnim knjigama, čime je djelimično postupila u skladu sa preporukama koje su date u Preliminarnom izvještaju o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja.

Zahvaljujemo se ovlaštenoj osobi za finansijske izvještaje i zaposlenim u Hrvatskoj seljačkoj stranci BiH Sarajevo na dobroj i korektnoj saradnji tokom obavljanja revizije finansijskih izvještaja.

Mr. Hasida Gušić, šef Službe za reviziju

Sanja Čabrilo, revizor

Željko Bakalar, pomoćnik revizora

¹¹ Politička stranka je dana 06.04.2009. godine dostavila ispravljene obrasce 2 i 2-1 (pregled prometa transakcijskih računa i blagajne) i obrasca 5 (pozajmice, krediti i dugovi) godišnjeg finansijskog izvještaja. HSS BiH je izvršila korektivna knjiženja poslovnih promjena za HSS BiH-Fond Stjepan Radić za period od 01.10.-31.12.2007. godine, koje nisu bile knjigovodstveno evidentirane u poslovnim knjigama, niti iskazane u godišnjem finansijskom izvještaju za 2007. godinu.